

Forskere

- Til hovedside
- Ole Gunnar Winsnes
- Pål Ketil Botvar
- Inger Furseth
- Ida Marie Høeg
- Cathrine Hansen
- Morten Huse
- Ulla Schmidt (norsk)
- Birgitte Lerheim
- Per Kristian Aschim
- Espen Dahl
- Lilly-Anne Ø. Elgvin
- Astri Ramsfjell
- Ulla Schmidt (English)
- Forskere
- Hans Stifoss-Hanssen

Prosjekter

- Avsluttede prosjekter
- Prosjekter
- Medlemsundersøkelsen

Arrangementer & conferences

- KIFO 10 år
- Eksterne arrangement
- Research Course
- KIFO-seminar

Publikasjoner

- Publikasjoner
- KIFO Perspektiv
- KIFO Rapport
- KIFO Notat
- Mal for KIFOs publikasjoner
- Andre utgivelser
- Utgivelse av avhandlinger
- KIFO Perspektiv nr. 13
- KIFO Rapport nr. 25
- KIFO Rapport nr. 10
- KIFO Rapport nr. 9
- KIFO Rapport nr. 8
- KIFO Rapport nr. 7
- KIFO Rapport nr. 6
- KIFO Rapport nr. 5
- KIFO Rapport nr. 4
- KIFO Rapport nr. 3
- KIFO Rapport nr. 2
- KIFO Rapport nr. 1
- Nordic Journal of Religion and Society
- NJRS Content

KIFO - forskning på kirke, religion og livssyn i samfunnet

Årsmelding 2002

Profil

Formål

Stiftelsen Kirkeforskning ble opprettet 1993 av Kirkemøtet i Den norske kirke. KIFO har som formål – å drive og stimulere til forskning om kirke, religion og livssyn i samfunnet – å drive utrednings- og utviklingsarbeid i dette fagområdet – å formidle forskning og forskningsresultater til brukerne, til menighetene, til samfunnet og den offentlige debatt.

Feltet kirkeforskning

«Kirkeforskning» dreier seg om forskning i feltet «kirke, religion og livssyn i samfunnet»:

- *Kirken* gir og har gitt innhold og retning til befolkningens religiøsitet, verdioppfatninger og livstolkning. I dette perspektivet studeres hvilken betydning og funksjon kirken har i folks liv. Hvordan utfordres kirken av religiøs endring i samfunnet når nye typer av religiøs og sekulær livstolkning gjør seg gjeldende?
- *Religion* studeres både som institusjonalisert og historisk religion og som mindre institusjonelt fastlagte former for individualiserte religiøse uttrykk. Hvilke betingelser fins for religiøst liv i Norge i dag; hvilke uttrykk finner vi for religion og religiøsitet, og hvordan er disse i endring?
- Livstolkning og verdissyn finnes også i form av ikke-religiøse *livssyn*. Også disse er uttrykk for menneskets forsøk på å komme til rette med eksistensielle spørsmål. De studeres både som helhetlige livssyn, og som mer fragmenterte elementer i menneskers livstolkning og identitet.

Til sammen dekker forskningsfeltet kirkeforskning spørsmål knyttet til livstolkning, tro, identitet, verdier og moral; hvilke sosiale og institusjonelle uttrykk de får i Norge i dag; og hvordan de inngår i et samspill med samfunnet for øvrig.

Faglig profil

KIFO har fler- og tverrfaglig forskning som hovedoppgave.

- KIFO er *flerfaglig* ved at både empiriske, historiske og systematiske studier inngår, og så vel deskriptivt (f.eks. religions sosiologi, religionsvitenskap, organisasjon og ledelse) som normativt (f.eks. teologi, etikk) orienterte fag betraktes som relevante.
- KIFO er *tverrfaglig* ved at de ulike fagperspektivene settes i stadig dialog med hverandre når det gjelder å utforske og belyse et bestemt problemområde eller fenomen.

Som annen forskning er kirkeforskning kreativ virksomhet som utføres systematisk for å oppnå ny kunnskap. I KIFOs samlede arbeid har grunnforskningen prioritet. Sentrert om «kirke, religion og livssyn i samfunnet» har den en praksis- og virkelighetsorientert innretning. Mange forskningsprosjekter, og de fleste av KIFOs prosjekter så langt, vil ha implikasjoner for praksisfeltet.

KIFO skal også drive utrednings- og utviklingsarbeid. Dette arbeidet skiller seg fra forskningen ved at det a) utvikles i samarbeid med og finansieres av eksterne oppdragsgivere, og b) har en umiddelbar praktisk nytte som direkte mål for prosjektet (f.eks. evaluering av eksisterende ordninger, utvikling av bedre tjenester og praksiser).

Organisering og økonomi

- NJRS Notice to Contributors
- NJRS mal for utgivelse
- KIFO Rapport nr. 27
- Den norske kirke i tall 2002
- Den norske kirke i tall 2001
- Den norske kirke i tall 2000
- Den norske kirke i tall 1999
- Den norske kirke i tall 1998
- Den norske kirke i tall 1997
- NJRS List of Contributors
- Tallenes tale
- KIFO Rapport nr. 26
- KIFO Rapport nr. 24
- KIFO Rapport nr. 23
- KIFO Rapport nr. 22
- KIFO Rapport nr. 21
- KIFO Rapport nr. 20
- KIFO Rapport nr. 19
- KIFO Rapport nr. 18
- KIFO Rapport nr. 17
- KIFO Rapport nr. 16
- KIFO Rapport nr. 15
- KIFO Rapport nr. 13
- KIFO Rapport nr. 14
- KIFO Rapport nr. 12
- KIFO Rapport nr. 11
- KIFO Perspektiv nr. 14
- KIFO Perspektiv nr. 12
- KIFO Perspektiv nr. 11
- KIFO Perspektiv nr. 10
- KIFO Perspektiv nr. 9
- KIFO Perspektiv nr. 8
- KIFO Perspektiv nr. 7
- KIFO Perspektiv nr. 6
- KIFO Perspektiv nr. 5
- KIFO Perspektiv nr. 4
- KIFO Perspektiv nr. 3
- KIFO Perspektiv nr. 2
- KIFO Perspektiv nr. 1

Om KIFO

- Årsmelding 2004
- Årsmelding 2001
- Årsmelding 2000
- Årsmelding 1999
- Hovedsamarbeidspartnere
- Styret
- Vedtekter
- Årsmelding 2003
- Strategiplan
- Om KIFO
- Årsmelding 2002

Info in English

KIFOs forskningsmiljø og forskernettverk utgjøres av 1) et forskningssenter, lokalisert i Kirkens Hus i Oslo, med en fast stab av forskere, og 2) en gruppe forskere fra samarbeidende institusjoner, hovedsakelig fra universitets- og høyskolesektoren, knyttet sammen gjennom samarbeidsavtaler. Sammen skal disse virkeliggjøre KIFOs formål.

I tråd med den fler- og tverrfaglige profilen er flere fagområder representert i KIFOs forskergrupper. Det gjelder for tiden bl.a. sosiologi, pedagogikk, teologi, statsvitenskap, religionshistorie, etikk, organisasjon og ledelse.

KIFO har både en grunnfinansiering og en oppdragsbasert finansiering. Grunnfinansieringen kom fra starten i 1993 til og med 2001 fra Opplysningsvesenets Fond (OVF). Fra og med 2002 har KIFO egen bevilgning over statsbudsjettet. Oppdragsgivere er i første rekke Kirke departementet og Kirkerådet.

Grunnbevilgningen dekker lønnsmidler til de faste stillingene samt noe driftsmidler. I 2002 var grunnbevilgningen over statsbudsjettet kr. 3.850.000. Dessuten bevilget OVF kr. 375.000 som tilskudd til driften. I tillegg hentet KIFO inn ca. NOK 590.000 i oppdragsmidler og ytterligere ca. kr. 130.000 fra boksalg, salg av tjenester etc. De samlede inntektene var kr. 5.126.737. Resultatregnskapet viser et overskudd på ca. kr. 233.466. Overskuddet skyldes delvis at et par av forskerne har hatt noe redusert stilling i deler av 2002. Dels skyldes det at Kirkerådet mot slutten av året innløste sine forpliktelser ved direkte pengeoverføring. For øvrig har de fleste samarbeidspartene ytt 0,5 forskerårsverk hver – i form av forskningsinnsats øremerket KIFO-samarbeidet.

KIFO i 2002

Fra 1.1.2002 er KIFO inne på statsbudsjettet med en grunnbevilgning. At dette skulle bli en realitet, har vært målet for KIFO fra starten av. Utgangsleiet for bevilgningen ble noe lavere enn forutsatt i KIFOs budsjettforslag. Spriket ble dekket opp ved at OVF dette første året bevilget NOK 375.000 i driftsmidler.

Den faste staben består av fem forskere pluss kontorleder og daglig leder. I tillegg kommer en forskningsassistent på engasjement. Forskergruppen har til sammen stor faglig bredde og høy kompetanse. Den dekker områder som sosiologi, sosialøkonomi, religions- og organisasjonssosiologi, systematisk og praktisk teologi, etikk og religionspedagogikk. Denne bredden gjør KIFO til en spesiell institusjon i norsk religionsforskning.

Etterfølger etter Harald Hegstad, når professor ved MF, er dr.theol. Ulla Schmidt. Hun har vært fast ansatt fra 1. januar. Dette innebærer at staben tilføres kompetanse i etikk.

KIFOs kompetanse opprettholdes ikke bare av den faste staben men også av de forskere som hovedsamarbeidspartene setter inn som KIFO-forskere. Nettverket består av 11 hovedsamarbeidsparter. Disse har i 2002 satt inn 12 forskere i større og mindre stillingsdeler.

Alt dette bidrar til at KIFO er et forskningsmiljø preget av fler- og tverrfaglighet og samarbeid over fag- og institusjonsgrensene. Dette særpreget kan videreutvikles. Potensialet gjelder særlig utvikling av flerfaglige prosjekter som organiseres tverrinstitusjonelt.

Hele forskergruppen har vært samlet til KIFO-seminarer, ett 11. og 12. april, det andre 7. og 8. november. Her har man presentert papers og blitt utsatt for fagfellers kritikk. I april var professor Patrick Keifert og ass. direktør Patricia Taylor Ellison fra Church Innovation Institute (Minneapolis) med som kommentatorer og forelesere på seminaret. I tillegg deltok professorene Pål Repstad (Høgskolen i Agder) og Harald Hegstad (MF). I november hadde professor Eila M. Helander fra Det teologiske fakultet ved Helsinki universitet denne rollen.

Botvar, Høeg, Schmidt og Winsnes deltok med papers på The 16th Nordic Conference in Sociology of Religion, Sigtuna 22.–25. august. Huse deltok bl.a. på Academy of Management Meeting i Denver, USA i august, og Hansen på konferansen for The International Association for Business and Society, Victoria, Canada, 27.–30. juni. For øvrig har flere forskere i stab og nettverk deltatt ved ulike konferanser, seminarer, doktorgradskurs i inn- og utland.

Morten Huse har høsten 2002 vært gjesteprofessor ved Bocconi University, Milano. Inger Furseth har de siste par månedene av 2002 hatt stipend fra Faglitterær Forfatterforening for, i samarbeid med professor Pål Repstad, å skrive en innføringsbok i religionssosiologi. I denne tiden har hun forlagt arbeidsplassen til USA. Slike engasjementer bidrar til å sette KIFO på kartet internasjonalt, og åpner for nye og utfordrende samarbeidsmuligheter.

Også i 2002 har virksomheten vært preget av stor innsats. Spesielt har flere i faststaben arbeidet med å utvikle et større tverrfaglig forskningsprosjekt om endringer i forholdet mellom Den norske kirke, staten og befolkningen («Stat – folk – kirke»). Dette har – i likhet med det noe annerledes profilert prosjektet «Folk – kirke – religion» – dannet basis for søknader til Norges forskningsråd. Denne innsatsen har enda ikke resultert i positivt gjennomslag. Utviklingen av slike paraplyprosjekter representerer noe nytt i KIFOs sammenheng: De betyr en større styring og samordning av prosjekter, noe som krever samarbeid både mellom forskere med ulike fagbakgrunn og mellom forskere fra ulike institusjoner. Paraplyprosjektene innebærer innsats for å profilere den tverr- og flerfagligheten som er tenkt å være KIFOs kjennemerke.

Innenfor programmet «Presten i norsk kirke- og samfunnsliv», ledet av Morten Huse, er det utviklet flere prosjekter som fokuserer på ulike sider ved presterollen. Programmet, som i hovedsak er finansiert av KKD, står for størstedelen av volumet på oppdragsforskningssiden. Programmet går nå mot en foreløpig avslutning. Flere av prosjektene har resultert i samarbeid mellom forskere og praktikere. Huse bidrar med sitt internasjonale engasjement til å føre norsk forskning på ledelse i kirken inn på den internasjonale arena og i miljøer der en tradisjonelt ikke har beskjeftiget seg med kirke og samfunn som forskningsfelt.

Inger Furseth har hovedansvaret for analyse av det intervjumaterialet som ble samlet inn 1999 i

- About KIFO
- Contact info

Aktuelt

- Nyheter
- Aktiviteter
- Abonnér
- Fotoalbum

prosjektet Livsfortellinger og tro (Life stories and Worldviews). Prosjektet har vakt interesse nasjonalt og internasjonalt gjennom sin kombinasjon av kvalitativ og en kvantitativ tilnærming til personlig livssyn og religion. Det tas sikte på å ferdigstille en større engelskspråklig bokutgivelse fra prosjektet i 2003. Foruten Inger Furseth trekker også Ulla Schmidt, Pål Ketil Botvar og Morten Huse veksler på dette materialet. Det har vært lagt vekt på å etablere og vedlikeholde kontakt med andre institusjoner og med personer som driver forskning i fagfeltet. Samarbeidet med Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste er grunnleggende. Dette omfatter ikke bare Kirkedatabasen.

Det arbeides med å utvide tilgjengeligheten til og bruken av statistikk om Den norske kirkes virksomhet. Bl.a. har vi nå sett de første fruktene av arbeidet med å utvikle en kirkelig monitor som en kommentert utgave av kirkestatistikken. Enda er en her på forsøksstadiet. Målet er å gjøre Kirkedatabasen anvendelig også på regionalt og lokalt nivå ved å legge opp til sammenkoblinger med andre databaser. Arbeidet har fått særlig aktualitet gjennom Statistisk sentralbyrås arbeid med KOSTRA. Her vil det bli koplinger i årene som kommer.

Et prosjekt av særlig interesse er «Tonsen-undersøkelsen» (prosjektleder Ida Marie Høeg). Dette er en lokal menighetsstudie der KIFO har vært engasjert for å gjennomføre en «brukerundersøkelse» som den aktuelle menigheten ønsker å legge til grunn for sin planlegging i årene som kommer. Tonsen-undersøkelsen vil kunne danne en mal for liknende menighetsstudier.

Flere av de prosjektene som har vært i arbeid i 2002, er avsluttet i løpet av året. Det gjelder:

Forskning om presterollen (Morten Huse og Cathrine Hansen). Prosjektet har bl.a. resultert i KIFO Rapport nr. 22: *Møteplass for presteforskning. Presten i norsk kirke og samfunnsliv.*

Bedehusfolket (Olaf Agedal, Diaforsk DHS). Prosjektet har resultert i innlevering av avhandling for dr.philos.-graden. Kommer januar 2003 som KIFO Perspektiv nr. 12: *Bedehusfolket. Ein studie av bedehuskultur i tre bygder på 1980- og 1990-talet.*

Religiositet og miljøengasjement (Pål Ketil Botvar). Prosjektet har bl.a. resultert i rapport til Kirkemøtet 2001: *Grønn vekkelse? Kirkefolkets forhold til miljøutfordringene.*

Evalueringsrapport: Jubileum 2000 (Cathrine Hansen). Prosjektet har bl.a. resultert i en evalueringsrapport til Norges kristne råd, og i en større artikkel Legitimitet og kontekst i O.G. Winsnes (red): *Tallenes tale 2001.*

Pedagogisk utviklingsarbeid innen kirkens dåpsopplæring (Kristin Lorentzen, IKO). Denne delen av IKOs dåpsopplæringsprosjekt har bl.a. resultert i KIFO Rapport nr. 19: *I bredde, lengde og dybde. En studie av dåpsskole for 6-åringene i fem lokalmenigheter.*

Skotsk innflytelse på norsk kirkeliv (Birger Løvlie, Høgskulen i Volda). Prosjektet har bl.a. resultert i KIFO Rapport nr. 20: *Vestavind. 1870-årenes debatt om kristenliv og kirkeordning under innflytelse fra Skottland.*

Personlig tro og offentlig fornuft i moderne samfunn (Kai Ingolf Johannessen, Diaforsk, DHS). Prosjektet har bl.a. resultert i artikkel i og redaksjon av (sammen med Ulla Schmidt) KIFO Rapport nr. 21: *Verdier – flerfaglige perspektiver.*

Tonsen kirke. Brukerundersøkelse blant menighetens medlemmer (Ida Marie Høeg). Studien er avsluttet 2002, og oversendes januar 2003 som KIFO Notat 1/ 2003: *Brukerundersøkelse 2001. En spørreundersøkelse blant medlemmer i Tonsen menighet.*

Folks møte med folkekirken, Medlemsundersøkelsen (Ida Marie Høeg). Materiale fra undersøkelsen ligger til grunn bl.a. for de fleste av artiklene i KIFO Rapport nr. 23: *Tallenes tale 2002.*

Ett av prosjektene betraktes som avsluttet siden prosjektleder har sluttet som KIFO-forsker og har tatt prosjektet med til sin nye arbeidsplass. Det gjelder prosjektet **Sosiologi og ekklesiologi** (Harald Hegstad). Hegstad er nå professor ved MF.

Som i 2002 har prosjektet **Barnet i kirkens teologi og praksis** (Misjonshøgskolen) ligget på is. For øvrig hadde ikke Det teologiske Menighetsfakultet noen KIFO-forsker i vårsemesteret. Dette utlignes gjennom den arbeidsinnsatsen som er planlagt for 2003–04. Kirkerådet hadde ingen KIFO-forsker i 2002, og har derfor innløst sine forpliktelser ved å betale en sum tilsvarende ½ årsverk.

To prosjekter har hatt noe redusert framdrift i 2002. Det gjelder **Barns livsspørsmål i møte med KRL-undervisningen** (Norsk lærerakademi) der prosjektleder hadde svangerskapspermisjon til august. Noe liknende gjelder prosjektet **Kyrkje mellom Gudsrike og skaparverk** (Det teologiske fakultet), grunnet lengre sykmeldingsperiode.

De øvrige prosjektene fortsetter inn i 2003. I tillegg er det utviklet nye prosjekter (se listen over prosjekter).

Noen av de prosjektene som det vises til i det følgende, er ikke rene KIFO-tiltak. Som en konsekvens av samarbeidsmodellen vil enkelte forskere arbeide med samme prosjekt både innenfor KIFO-delen og som del av arbeidet ved moderinstitusjonen.

Forskningsområder

I det følgende presenteres de KIFO-prosjektene som det har vært arbeidet med i 2002. De enkelte prosjektene er knyttet opp mot ett av seks satsningsområder: 1. Kirkestatistikk; 2. Kirkeorganisasjonen; 3. Folks religiositet; 4. Religion blant barn og unge; 5. Historiske studier; 6. Systematiske studier. For å sette virksomheten i sammenheng vises det under hvert område til tidligere KIFO-publikasjoner innenfor det aktuelle området.

Kirkestatistikk

Siden 1994 har KIFO samarbeidet nært med Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste NSD om

oppbyggingen av NSDs Kirke database. Målet er at basen skal tjene forskningens behov for størst mulig tilfang av ulike data som kan bidra til å kaste lys over Den norske kirke og kirkens virksomhet, økonomi og personellmessige situasjon. Samtidig er det et mål å gi forvaltningen slike data som er nødvendige for planlegging og dokumentasjon.

De data som tilrettelegges i basen, baserer seg på de oppgavene som hvert år innrapporteres fra Den norske kirkes sokn om virksomheten lokalt. I kirke database aggregeres soknedata til kommunenivået og legges inn i NSDs Kommunedatabase. Kirke database inneholder data fra årene 1980 og 1990 og fortløpende registreringer fra 1994 av.

Prosjekter i arbeid 2002

Pål Ketil Botvar: Kirke statistikk 1

Mål og problemstilling: Å bidra til utvikling av kirke statistikken, bl.a. i form av kirkelig monitor. Å utvikle organisering, finansiering og analysing av kirkerelatert statistikk.

Framdrift 2002: Deltatt i forarbeid, møter med NSD og Kirkerådet, med sikte på videreutvikling av kirke statistikk og en kirkemonitor. Ferdigstilling: Kontinuerlig prosjekt.

Ole Gunnar Winsnes: Kirke statistikk 2

Mål og problemstilling: Å samarbeide med NSD og Kirkerådet om utvikling og vedlikehold av NSDs Kirke database.

Framdrift 2002: Samarbeid med NSD om kvalitetssikring og videreutvikling av Kirke database. Ferdigstilling: Kontinuerlig prosjekt.

Pål Ketil Botvar og Ole Gunnar Winsnes: Kirke i sentrum

Mål og problemstilling: Å sammenstille, bearbeide, kommentere statistikk som er relevant for strategisk planlegging i Trefoldighet og Domkirken menigheter i Oslo. Hva preger de sosiale rammebetingelsene for menighetsarbeid i Oslo sentrum.

Framdrift 2002: Oppstart med møter, forundersøkelser, kontraktsinngåelse. Ferdigstilling: 2003.

Ole Gunnar Winsnes: Den norske kirke i tall

Mål og problemstilling: Å videreutvikle *Den norske kirke i tall* til en kirkemonitor, som en kommentert utgave av kirke statistikken. Å planlegge 2001-utgaven av *Den norske kirke i tall*. Å planlegge 2001-utgaven av Kirkelig monitor.

Framdrift 2002: Arbeid med utvalg av tabeller og kart for 2001-utgaven av *Den norske kirke i tall*.

Påbegynt arbeidet med utvalg av indikatorer med henblikk på 2001-utgaven av Kirkelig monitor.

Ferdigstilling: 2003.

Publikasjoner fra avsluttede prosjekter

O.G. Winsnes (red): *Tallenes tale. Perspektiver på statistikk og kirke*, KIFO Rapport nr. 3 (1996)

O.G. Winsnes (red): *Tallenes tale 1997. Perspektiver på statistikk og kirke*, KIFO Rapport nr. 5 (1997)

O.G. Winsnes (red): *Tallenes tale 1998. Perspektiver på statistikk og kirke*, KIFO Rapport nr. 9 (1998)

O.G. Winsnes o.a. (red.): *Den norske kirke i tall 1997. Oversikt over Den norske kirkes virksomhet på kommunenivå*, utg. 1999.

O.G. Winsnes (red): *Tallenes tale 1999. Perspektiver på statistikk og kirke*, KIFO Rapport nr. 12 (1999)

O.G. Winsnes o.a. (red.): *Den norske kirke i tall 1998. Oversikt over Den norske kirkes virksomhet på kommunenivå*, utg. 2000.

O.G. Winsnes (red): *Tallenes tale 2000. Perspektiver på statistikk og kirke*, KIFO Rapport nr. 14 (2001)

O.G. Winsnes o.a. (red.): *Den norske kirke i tall 1999. Oversikt over Den norske kirkes virksomhet på kommunenivå*, utg. 2001.

Kirkeorganisasjonen

Forskning på Den norske kirke ut fra organisasjonsfaglige og sosiologiske perspektiver er ett av KIFOs viktigste satsningsområder. Også i 2002 har presteprogrammet (se nedenfor) hatt en sentral plass innenfor dette området.

Programområdet: «**Presten i norsk kirke- og samfunnsliv.**» KIFO etablerte i 1999 et programområde, av tre års varighet, der søkelyset settes på presten i folkekirken. Under dette programmet har en i 2002 prioritert forskning på forsøkene med nyorganisering av prestedtjenesten og de framtidbilder spesifikke aktører har av presterollen. Forskningsprogrammet er tverrinstitusjonelt og samfinansieres av KKD og KIFO. Programansvarlig er Morten Huse

Prosjekter under presteprogrammet 2002

Morten Huse og Cathrine Hansen: Presterollen i endring

Mål og problemstilling: Å sammenfatte deler av forskningsprogrammet om presten. Å skape en møteplass for å fremme presteforskning. Å bidra til utdypet forståelse av presterollen.

Framdrift 2002: Utvikling av delprosjekter i artikkelformat. Ferdigstilling: 2002 (KIFO Rapport nr. 22: *Møteplass for presteforskning*).

Morten Huse og Cathrine Hansen: Fremtidbilder om presterollen

Mål og problemstilling: På grunnlag av resultater fra forskningsprogrammet om presten supplert med materiale fra samtaler om framtidens presterolle å utvikle scenarier for prestedtjenesten.

Morten Huse og Cathrine Hansen: Nyorganisering av prestedtjenesten

Mål og problemstilling: Å evaluere forsøkene med nyorganisering av prestedtjenesten i et utvalg prostier ut fra perspektivet: alternative ledelsesprinsipper for prestedtjenesten. På grunnlag av innhenting av data fra forsøkene (prosjekt-, resultat- og prosessevaluering) å vurdere alternative ledelsesprinsipper for prestedtjenesten.

Framdrift 2002: Planlegge siste fase av prosjektet; innhente data for sluttevaluering. Publisering av KIFO Rapport nr. 17: *Prestegjeld, prost og presteteam*. Ferdigstilling: 2003 (KIFO Rapport)

Andre prosjekter i arbeid 2002

Cathrine Hansen: Nexuses for creative and innovative decision making? The Church as a complex decision making organization

Mål og problemstilling: Forståelse av ledelse i Den norske kirkes ulike ledelseslinjer, og ledelse mellom disse. Hvilke prosesser foregår innenfor og mellom ulike beslutningsarenaer i kirken, og hvilke styringsfunksjoner har disse arenaene? Hvilke formelle/uformelle og reelle/ideelle relasjoner eksisterer mellom de ulike aktører i kirkens embets-, råds- og byråkratiske struktur? Fremmer kirkens formelle organisering kreative og innovative beslutninger?

Framdrift 2002: Utvikling av problemstilling og teorigrunnlag. Deltakelse i doktorgradkurs, i regi av BI. Ferdigstilling: Uavklart.

Publikasjoner fra avsluttede prosjekter

Helge Hernes: «...og lærer dem...» *Situasjonsrapport om dåpsopplæringen i Den norske kirke*, KIFO Rapport nr. 1 (1996)

Ida Marie Høeg: *Oppmerksomhet, identitet og fellesskap. Evaluering av arbeidsveilederutdannelsen i Den norske kirke*, KIFO Rapport nr. 2 (1996)

Einar Vetvik og Torunn Omland: *Kirkeerfaring med kirkeasyl*, KIFO Rapport nr. 4 (1997)

Ida Marie Høeg: *Rom i herberget? Kvinnelige menighetsprester på arbeidsmarkedet i Den norske kirke*, KIFO Rapport nr. 6 (1998)

Harald Askeland: *Ledere og lederroller. Om ledelse og lederroller i den lokale kirke*, KIFO Rapport nr. 7 (1998)

Morten Huse: *Prosten. Ansvar, arbeidssituasjon og ledelse*, KIFO Rapport nr. 10 (1998)

Harald Askeland: *Reform av den lokale kirke – kontekst, prosess, utfall*, KIFO Perspektiv nr. 6 (2000)

Morten Huse (red.): *Prest og ledelse*, Verbum forlag (2000)

Magnar Hjertenæs: *Arbeid med mening. Rapport til Møre bispedømmeråd frå prosj. «Arbeidsmiljøet for kyrkjeleg tilsette i Møre bispedømme. Høgskulen i Volda»* (2000)

Cathrine Hansen og Morten Huse (red.): *Lærdommer utenfra. En studie av prester som ikke er i menighetstjeneste*, KIFO Rapport nr. 13 (2001)

Folks religiøsitet

Den viten vi har om religiøsitet og religion i Norge, baserer seg i stor grad på surveymateriale. Denne type data gir lite informasjon om de(n) måten(e) individer konstruerer sitt symbolske univers på. Generelt sett blir surveys for fragmentariske om de blir stående alene som kilde(r) til kunnskap om religiøst liv. KIFO har fra 1999 arbeidet med å skaffe fram og tilrettelegge et datamateriale som krever kvalitative analyser, og som kan komplettere surveymaterialet. Det arbeides med å analysere dette intervjumaterialet.

Samtidig har en i KIFO fortsatt å legge vekt på gjennomføring og analyser av kvantitative undersøkelser i feltet. I 2000 ble det gjennomført en større survey-undersøkelse blant medlemmer av Den norske kirke. Data fra medlemsundersøkelsen danner grunnlag for flere større og mindre studier i 2002, se bl.a. *Tallenes tale 2002*.

KIFO trekker inn en rekke andre undersøkelser og datakilder under dette satsningsområdet. En benytter både data som egner seg for kvantitativ analyse og materiale som krever kvalitativ analyse i forsøkene på å kaste lys over folks religiøsitet og religionens og livssynets plass og funksjon i folks liv.

Prosjekter i arbeid 2002

Ida Marie Høeg: Folk i møte med folkekirken, «Medlemsundersøkelsen»

Mål og problemstilling: Å undersøke hvordan et representativt utvalg av Den norske kirkes medlemmer ser på kirkens betydning ved livets store overganger, og på sine erfaringer med kirken. På hvilke områder har kirkemedlemmene gjort sine erfaringer med kirken? Hvordan vurderer de disse erfaringene? Hvordan forstår de kirkens tjenester? Hva ved kirken oppleves meningsfullt? Hvilken tilknytning har kirkemedlemmene til kirken? Opplever de tilhørighet? Hvordan forstår de medlemskapet? Opplever kirke og religion å ha identitetsbindende kraft? Hvilke oppfatninger har kirkemedlemmene av statskirkeordningen? Hvordan forstår de ordningen? Hvilket syn har de på finansiering av kirken?

Framdrift 2002: Artikler basert på analyser av forholdet mellom dåp og dåpens betydning i folkekirken. Diverse foredrag og presentasjoner. Ferdigstilling: 2002; foreløpig avslutning.

Inger Furseth: Life Stories and Worldviews

Mål og problemstilling: Prosjektet er en kvantitativ og kvalitativ analyse av verserende livssyn. På grunnlag av et kvantitativt (NSDs Religion 1998, tillegg) og et kvalitativt (KIFO og DIAFORSK: 72 livsfortellingsintervjuer 1999) materiale: analyse av livssyn som finnes i den norske befolkningen. Å studere sammenhenger mellom personers livsløp og deres narrative fortolkninger av sine liv. Å utforske et antall personers livssyn og biografi ut fra deres svar på en intervjuguide i lys av et perspektiv som tolker livsfortellinger både som livsløp og som konstruksjon av selvet og identiteten. Å

etablere forbindelse mellom individers handlinger og refleksjoner med de strukturelle og historiske betingelser som livene er levet under.

Framdrift 2002: To artikler er publisert fra prosjektet. Arbeid med bokmanus. Ferdigstilling: 2003 (monografi)

Pål Ketil Botvar og Jorun Lunestad (Diaforsk): Åndelig søken og alternativ tro

Mål og problemstilling: Å gjennomføre en empirisk undersøkelse av privat-folkelige trosformer i den norske befolkningen og blant kjernen av det norske alternativ-religiøse miljøet med tanke på religiøsitetens sosiale fordeling og sosiale betydning. Har privat-folkelig religiøsitet sosiale og samfunnsmessige konsekvenser? Kartlegging av åndelig søken og alternativ tro i den norske befolkningen. (tidl.: New Age på norsk)

Framdrift 2002: Tilrettelegging av data. Disponering av kapitler. Analyser påbegynt. Endret framdrift, omstrukturering av prosjektet (Lunestad engasjert av Norad fra sommeren 2002). Ferdigstilling: 2003 (KIFO Rapport)

Pål Ketil Botvar: Fra motkultur til ny-åndelighet: Den religiøse faktor i norsk politikk

Mål og problemstilling: Doktorgradsprosjekt; del av KIFOs kirke-stat-prosjekt. Mål: støtte fra NFR. Å gjennomføre en analyse av sammenhenger mellom religiøs og politisk orientering i den norske befolkningen gjennom de siste 20 årene og på denne bakgrunnen diskutere

valgforskningsprogrammets funn og opplegg. (tidl.: Ny religion og nye politiske saker)

Framdrift 2002: Videreutvikling av prosjektbeskrivelse; søknad NFR (avslag). Opptak på doktorgradsprogram ved Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo. Ferdigstilling: 2006 (avhandling).

Pål Ketil Botvar: Ungdom og moral: Har unge og eldre ulik tilnærming til moralspørsmål?

Mål og problemstilling: Å presentere stoff på internasjonale konferanser og publisere artikler om emnet. Å analysere survey-data omkring moral og religion med sikte på å finne ut om unges og Eldres tilnærming til moralspørsmål.

Framdrift 2002: To artikler om temaet, i *KIFO Rapport nr. 18* og i *KIFO Rapport 21*. Paper på NCSR-konferanse Sigtuna. Ferdigstilling: 2003 (paper på ISSR Conference: Religion and Generations, 21–25. juli, Torino).

Pål Ketil Botvar og Olaf Aagedal (Diaforsk): Regionale forskjeller i religiøsitet

Mål og problemstilling: Å analysere survey-data mhp. regionale forskjeller i religiøsitet, og undersøke hvor stabile slike kulturelle skiller er. Finnes det en særegen østnorsk religiøs kultur som står i kontrast til den kristendomsformen som preger det sørvestlige Norge?

Framdrift 2002: Artikkel i *Tallenes tale 2002*. Ferdigstilling: 2003 (bearbeiding med sikte på publisering i sosiologisk tidsskrift).

Ulla Schmidt: Etisk tenkning og dødshjelp. En empirisk analyse av etisk tenkning om eutanasi og dødshjelp

Mål og problemstilling: Beskrive og analysere etisk tenkning i tilknytning til eutanasi og dødshjelp, med utgangspunkt i survey- og intervju-materiale. Undersøke hvordan folk tenker etisk i forhold til spørsmål knyttet til dødshjelp, hvilke holdninger de uttrykker, hvilke verdier, prinsipper, idealer som ligger under disse holdningene. Analysere ulike former for etisk resonnement på dette området. Å foreta en normativ diskusjon av de perspektiver og problemer som opparbeides gjennom den empiriske analyse.

Framdrift 2002: To artikler fra prosjektet. Flere foredrag. Framlegg på seminarer/konferanser, bl. a. paper på NCSR -konferanse Sigtuna. Utskriving av tekst. Ferdigstilling: 2003 (monografi)

Ida Marie Høeg: «Velkommen til oss». En studie i livstolkning og overgangsritualer hos nylig etablerte foreldre

Mål og problemstilling: Gjennom dybdeintervjuer å undersøke hvordan dåp og navnefest fortolkes av nylig etablerte foreldres, og hvilken sammenheng er det mellom livstolkningen i en ny livsfase og det meningsbærende i ritualene. Å undersøke om det å bli mor og far aktiverer livsspørsmål, og om det er sammenheng mellom foreldres livstolkning ved et viktig vendepunkt i livet og opplevelsen av det meningsunivers som formidles gjennom ritualene. Å undersøke hvordan foreldre går fram for når de tar beslutninger om valg av dåp/navnefest.

Framdrift 2002: Deltakelse teori- og avhandlingsseminarer Univ. i Bergen; forskerutdanningsseminar Univ. i Oslo; veiledning. Litteraturstudium; utvikling av intervjuguide. Ferdigstilling: 2006 (avhandling).

Ida Marie Høeg: Tonsen kirke. Brukerundersøkelse blant menighetens medlemmer

Mål og problemstilling: Å studere strukturelle endringer i Tonsen menighet med sikte på et bidrag til menighetens strategitenkning. Å gjennomføre en spørreskjemaundersøkelse for å kartlegge ulike gruppers forventninger til kirken, deres opplevelse av tilhørighet til Tonsen kirke, erfaringer i møtet med kirken. Hvordan skiller tilhørighets- og aktivitetmenighet seg fra hverandre?

Framdrift 2002: Analyse av data. Ferdigstilling av 1. utkast til rapport. Ferdigstilling: 2003 (sluttrapport; *KIFO Notat 1/2003*).

Olaf Aagedal (Diaforsk): Symbolkirken

Mål og problemstilling: Å utarbeide prøveforelesning og artikkel om forholdet mellom folkekirkelikristendom og «symbolkirken». Å belyse «symbolkirken» gjennom folks reaksjoner på kirkebranner og stengte kirker ut fra tesen: Viktige trekk ved folkekirkeligheten er latente, men kan komme opp i dagen når det skjer dramatiske hendelser med kirkehuset.

Framdrift 2002: Utvikling av prosjektidé og skriving av manus. Utvikling av forprosjekt. Ferdigstilling: 2003 (artikkel i Tallenes tale 2003).

Publikasjoner fra avsluttede prosjekter

Harald Hegstad: *Folkekirke og trosfellesskap. Et kirkesosiologisk og ekklesiologisk grunnproblem belyst gjennom en undersøkelse av tre norske lokalmenigheter*, KIFO Perspektiv nr. 1 (1996)
 Pål Ketil Botvar: *Gud og grønne skoger. En empirisk studie av for-holdet mellom religion og miljøvern*, KIFO Rapport nr. 8 (1998)
 Hege Kristin Ringnes: *Når terskelen ikke er for høy. Gudstjeneste- og nattverddeltagelse i Den norske kirke på høytids- og helligdager*, KIFO Rapport nr. 11 (1999)
 Ida Marie Høeg, Harald Hegstad, Ole Gunnar Winsnes: *Folkekirke 2000. En spørreundersøkelse blant medlemmer av Den norske kirke*, KIFO (2000)
 Inger Furseth: *Muslims in Norwegian Prisons and the Defence*, KIFO Rapport nr. 15 (2001)
 Olaf Aagedal: *Bedehusfolket. Ein studie av bedehuskultur i tre bygder på 1980- og 1990-talet*, KIFO Perspektiv nr. 12 (2003; avh.manus levert 2001)

Religion blant barn og unge

Religiøs sosialisering spiller i en sentral rolle i alle samfunn. Slik formidler hver generasjon til neste sine grunnleggende innsikter mht. tro og livstolkning, verdivalg og livsstil. Institusjoner som Den norske kirke, skolen og familien spiller sentrale roller i den religiøse sosialiseringa. KIFO bidrar til å framskaffe empiri om hvordan disse institusjonene fungerer som sosialiseringssagenter, om deres relative innflytelse, om det innholdsmessige og praksis, og om barns og unges erfaringer i feltet religiøsitet/religion.

Prosjekter i arbeid 2002

Kristin Lorentzen (IKO): Pedagogisk utviklingsarbeid innen kirkens dåpsopplæring

Mål og problemstilling: Å undersøke hvilke forhold som har betydning for om menigheter lykkes eller ikke med dåpsskole for 6-åringer. Å innhente informasjon fra fem menigheter: ansatte, frivillige og foreldre til barn som har deltatt/deltar i dåpsskolen.

Framdrift 2002: Ferdigstilling av manus. Ferdigstilling: 2002 (KIFO Rapport nr. 19).

Kristin Lorentzen (IKO): Ungdom i miljøer tilknyttet kirken

Mål og problemstilling: Å undersøke hvorfor noen unge fortsetter i kirkelig ungdomsmiljø over tid. Å innhente og fortolke informasjon fra et utvalg 17–18-åringer om grunner til at de har valgt å bli i kirkelig ungdomsarbeid? Er det aktiviteter, ledere, sosialt fellesskap, kristent fellesskap, forkynnelsen?

Framdrift 2002: Prosjektutvikling. Gjennomføring av intervjuer; 6 fra Kolbotn Oppedgård, 7 fra Storetveit, Bergen. Ferdigstilling: 2003 (rapport).

Astri Ramsfjell (Dronning Mauds Minne): «Kjære Gud, jeg har det godt». Den implisitte leseren i religiøs barnelitteratur

Mål og problemstilling: Å legge teorigrunnlaget for en doktorgradsavhandling. Å skrive en analyse av kirkebøker for fireåringer som innføring i prosjektets problemfelt og arbeidsform. Hva karakteriserer tekstens implisitte leser? Hva forteller dette om oppfatninger av barn og av barndom i den litterære og religiøse tradisjon som tekstene representerer? Hvilke faktorer kan tenkes å fremme eller å hindre at den som leser tekstene, går inn i den leserrolle som formes der?

Framdrift 2002: Bearbeidet prosjektbeskrivelse. Opptak på doktorgradsprogram NTNU. Deltakelse i doktorgradskurs. Utviklet foreløpig teorigrunnlag. Analyse av IKOs «fireårsbøker»; artikkel: Kommer 2003 i S. Sagberg og K. Steinsholt (red.): *Barnet. Konstruksjoner av barn og barndom*, Universitetsforlaget. Noe redusert framdrift pga. sykdom.

Ferdigstilling: 2005.

Ruth Ingrid Skoglund (Norsk lærerakademi): Barns livsspørsmål i møte med KRL-undervisningen.

Mål og problemstilling: Å undersøke hvordan elever og lærer samhandler omkring livsspørsmålene i KRL-faget. Å undersøke hva slags livsspørsmål som kommer til uttrykk i KRL-undervisningen og i klassefellesskapet. Å undersøke i hvilke situasjoner ulike livsspørsmål kommer fram. Å undersøke hvordan samspillet mellom elevene, og mellom lærer og elever skjer mht. utvikling og utdyping av livsspørsmål.

Framdrift 2002: Analyser av innsamlet materiale. Arbeid med avh.manus. Permisjon v 2002. Ferdigstilling: 2003 (avhandling).

Thor Strandenes (Misjonshøgskolen): Barnet i kirkens teologi og praksis. Barnet i kirkens gudstjenestefeiring i Norge og på Madagaskar

Mål og problemstilling: Undersøke barns rolle og medvirkning i norsk og gassisk gudstjenestefeiring. Undersøke hvordan de to lutherske kirkenes praksis forholder seg til deres teologiske selvforståelse. Drøfte funnene i relasjon til, og som grunnlag for en teologi om barnet.

Framdrift 2002: ingen. Ferdigstilling: 2004.

Publikasjoner fra avsluttede prosjekter

Paul Otto Brunstad: *Ungdom og livstolkning. En studie av unge menneskers tro og fremtidsforventninger*, KIFO Perspektiv nr. 3 (1998)

Erling Birkedal, Harald Hegstad, Geir Skeie (red): *Forskning og fundering. Religion og religiøsitet i skole, kirke og samfunn. Festskrift til Ole Gunnar Winsnes*, Tapir Akademisk Forlag (2000)
 Erling Birkedal: «Noen ganger tror jeg på Gud, men...» *En undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder*, KIFO Perspektiv nr. 8 (2001)
 Sturla Sagberg: *Autentisitet og undring. En drøfting av kristendommens plass i norsk barnehage i institusjonsetisk og personetisk perspektiv*, KIFO Perspektiv nr. 11 (2001)

Historiske studier

I KIFOs forståelse inkluderer begrepet empirisk kirkeforskning også forskning på historisk materiale. Historiske data har ikke bare egenverdi for historieforskere, men kan også bidra til å utvide grunnlaget for å forstå det som skjer i nåtiden.

Prosjekter i arbeid 2002

Lilly-Anne Ø. Elgvin (Høgskolen i Finnmark): Lars Levi Læstadius' spiritualitet

Mål og problemstilling: Å klarlegge og forstå Læstadius' spiritualitet slik den kommer til uttrykk i hans prekener. Å gjennomføre en teologisk-innholdsmessig og en homiletisk-formal undersøkelse av Læstadius' skrifter mot bakgrunn av den historisk-kulturelle kontekst, hans livsløp og pastorale virksomhet.

Framdrift 2002: arbeid med aktuelt materiale, på finsk. Litteraturstudier. intervjuer med et utvalg fagpersoner. Forskerutdanning, Uppsala universitet. Ferdigstilling: 2009 (avhandling; deltid)

Birger Løvlie (Høgskulen i Volda): Skotsk innflytelse på norsk kirkeliv

Mål og problemstilling: Å dokumentere innflytelse på Den norske kirke fra den presbyterianske kirke i Skottland i 1860–70-årene. Å undersøke hypotesen: Skotsk kirkeliv øvde i på slutten av det 19. århundre en betydelig innflytelse på politisk liberale, lekmannsvennlige og reformivrige kretser i Den norske kirke. Denne innflytelsen gjelder særlig fromhetsliv og synet på kirkeordning. Framdrift 2002: Ferdigstilling av manus. Ferdigstilling: 2002 (*KIFO Rapport nr. 20*)

Publikasjoner fra avsluttede prosjekter

Bjørn Sandvik: *Det store nattverdfallet. En undersøkelse av avsperring og tilhørighet i Den norske kirke*, KIFO Perspektiv nr. 2 (1998)

Aud V. Tønnessen: «... et trygt og godt hjem for alle»? Kirkelederes kritikk av velferdsstaten etter 1945, KIFO Perspektiv nr. 7 (2000)

Inger Furseth: *A Comparative Study of Social and Religious Movements in Norway, 1780s–1905*, The Edwin Mellen Press, NY (2002; manus 2001)

Systematiske studier

Analysen av empiriske og historiske data kan inngå i mer systematiske drøftinger av «kirke, religion og livssyn i samfunnet». Slike arbeider skjer gjerne ut fra fagspesifikke perspektiver, i systematisk teologi, religionsvitenskap og i de enkelte kultur- og samfunnsvitenskapene. I KIFO er det et mål at en i den systematiske drøfting og fortolkning av empiriske og historiske data, anvender ulike faglige perspektiver.

Prosjekter i arbeid 2002

Birgitte Lerheim (Det teologiske fakultet): Kyrkje mellom skaparverk og Gudsrike

Mål og problemstilling: En ekklesiologisk undersøkelse av vilkårene for kirken som etisk og moralsk aktør og premissleverandør i brytingen mellom modernitet og postmodernitet. Å gjøre greie for og drøfte synet på kirken som etisk og moralsk aktør i spenningsfeltet mellom enhet – mangfold og mellom gudsrike – skaperverk. Å drøfte implikasjonene for teologisk etikk og ekklesiologi: Er det sammenheng mellom p.d.e.s. kirkens selvforståelse i forhold til moderne former for enhet og mangfold og p.d. a.s. kirkens selvforståelse i forhold til spenningen mellom gudsrike og skaperverk? Framdrift 2002: Kartlegging av empirisk kirkeforskning og teologers forhold til denne.

Forskningsopphold København, støtte fra NorFa og Fondet for dansk–norsk samarbeid: Studium av Theodor Jørgensens tekster. Redusert framdrift grunnet sykdom. Ferdigstilling: 2005 (avhandling)

Jan-Martin Berentsen (Misjonshøgskolen): New Perspectives on the Christian world mission: A study of theological motives and concerns in emerging missiological writings from the Two–Thirds World.

Mål og problemstilling: Studium av et utvalg av afrikansk og asiatisk misjonsteologisk litteratur fra nyere tid. Hvordan forstås og defineres kirkens misjonsoppdrag i nyere misjonsteologiske framstillinger fra 2/3 verden? Hva tenker teologer fra en ikke-vestlig kontekst om kirkens misjonerende vesen? Hvordan forholder en seg til kirkens misjon sett på bakgrunn av dens historie, og da særlig misjonens forbindelser med vestlig imperialistisk virksomhet? Hvordan reflekterer en over misjonen og dens forhold til sin sosiopolitiske, kulturelle og religiøse kontekst? På hvilke måter er disse aktuelle perspektivene forskjellige fra det som har vært vanlig i vestlig misjonsteologi?

Framdrift 2002: Fortsatt bearbeiding av innsamlet materiale. Fortsatt bearbeiding av innsamlet materiale. Ferdigstilling: 2005 (bok)

Kai Ingolf Johannessen (Diaforsk): Personlig tro og offentlig fornuft i moderne samfunn.

Mål og problemstilling: Bidrag til bok om verdier i ulike fagtradisjoner. Å drøfte forholdet mellom trosengasjement, verdikonflikter og offentlig fornuft i dagens samfunn: Hvordan er det mulig i moderne pluralistiske samfunn å delta i en offentlig samtale med sikte på å etablere felles moralske standarder, og samtidig ta vare på den forpliktelse som ligger i en religiøst betinget personlig moralitet?

Framdrift 2002: Medredaktør av *KIFO Rapport nr. 21*. Artikkel i *KIFO Rapport nr. 21*. Påbegynt studier av Kirken i moderne/senmoderne offentlighet; og Den norske kirke som etisk samfunnsaktør. Ferdigstilling: 2003/4 (bokmanus).

Espen Dahl (Det praktisk-teologiske seminar): Det hellige og det hverdagslige

Mål og problemstilling: Å belyse samspillet mellom religiøs, hverdagslig erfaring og gudstjenesten. Finnes det spor av det hellige i det hverdagslige? Hvilken sammenheng er det eventuelt mellom slike spor av det hellige og gudstjenestens rituelle praksis?

Framdrift 2002: Litteraturstudier. Utkast til to kapitler i avhandling. Prosjektrelaterte foredrag, forelesninger. Ferdigstilling: 2006.

Per Magne Aadnanes (Høgskulen i Volda): Kyrkja og den nye religiøsiteten

Mål og problemstilling: Å undersøke kirkelige reaksjoner og holdninger i møte med den nye religiøsiteten. Hvordan forholder Den norske kirke og nyreligiøsiteten til hverandre? Hvordan har Den norske kirke møtt den nye religiøsiteten, med særlig fokus på tida etter 1970? Hvordan er «de nyreligiøse» møte med tradisjonell kirkereligion?

Framdrift 2002: Utvikling av prosjektbeskrivelse. Arkivstudier. Litteraturstudier. Ferdigstilling: 2004.

Publikasjoner fra avsluttede prosjekter

Dag Myhre-Nielsen: *En hellig og ganske alminnelig kirke. Teologiske aspekter ved kirkens identitet i samfunnet*, KIFO Perspektiv nr. 4 (1998)

Harald Hegstad: *Kirke i forandring. Fellesskap, tilhørighet og mangfold i Den norske kirke*, Luther (1999)

Publikasjoner

KIFO utgir to publikasjonsserier på Tapir Akademisk Forlag, Trondheim.

KIFO Perspektiv er en bokserie. I denne utgis vitenskapelige arbeider innenfor KIFOs satsningsområder. Bøkene er som regel resultat av KIFO-prosjekter. Også andre arbeider som representerer bidrag til norsk kirkeforskning, kan utgis i denne serien.

KIFO Rapport er en rapportserie som formidler resultater fra KIFOs forskningsvirksomhet. Her vil en finne dokumentasjon av forskningsresultater, rapporter basert på kirkelig statistikk, evalueringsarbeider og resultater fra oppdragsforskning.

For øvrig spiller KIFO en sentral rolle i forbindelse med **Tidsskrift for kirke, religion og samfunn**. TKRS utgis Tapir Akademisk Forlag. Redaksjonens adresse er KIFO. Redaksjonssekretær er Inger Furseth. Redaktør er: Jan Ove Ulstein, Høgskulen i Volda.

Bokutgivelser

I 2002 kom det ikke ut noen utgivelser i KIFO Perspektiv. Derimot kom det hele åtte utgivelser i KIFO Rapport.

Harald Hegstad og Tore Laugerud: *Brennende hjerter eller misjonerende menigheter? En undersøkelse av holdninger og engasjement i forhold til ytremisjon i menigheter i Den norske kirke*, KIFO Rapport nr. 16. Trondheim, Tapir Akademisk Forlag, 288 s.

Morten Huse og Cathrine Hansen: *Prestegjeld, prost og presteteam. Om organisering og ledelse av en prestetjeneste i endring*, KIFO Rapport nr. 17, Trondheim, Tapir Akademisk Forlag, 206 s.

Ole Gunnar Winsnes (red.): *Tallenes tale 2001. Perspektiver på statistikk og kirke*, KIFO Rapport nr. 18, Trondheim, Tapir Akademisk Forlag, 184 s.

Kristin Lorentzen: *I bredde, lengde og dybde. En studie av dåpsskole for 6-åringer i fem lokalmenigheter*, KIFO Rapport nr. 19, Trondheim, Tapir Akademisk Forlag, 141 s.

Birger Løvlie: *Vestavind. 1870-årenes debatt om kristenliv og kirkeordning under innflytelse fra Skottland*, KIFO Rapport nr. 20, Trondheim, Tapir Akademisk Forlag, 213 s.

Kai Ingolf Johannessen og Ulla Schmidt (red.): *Verdier – flerfaglige perspektiver*, KIFO Rapport nr. 21, Trondheim, Tapir Akademisk Forlag, 191 s.

Morten Huse og Cathrine Hansen (red.): *Møteplass for presteforskning. Presten i norsk kirke- og samfunnsliv*, KIFO Rapport nr. 22, Trondheim, Tapir Akademisk Forlag, 389 s.

Ole Gunnar Winsnes (red.): *Tallenes tale 2002. Perspektiver på statistikk og kirke*, KIFO Rapport nr. 23, Trondheim, Tapir Akademisk Forlag, 167 s.

Utenom seriene har KIFO i samarbeid med Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste NSD utgitt:

Ole Gunnar Winsnes (red), Arild Mellesdal, Knut Kalgraff Skjåk, Ellen Liljedahl Stavseth:

Den norske kirke i tall 2000 og Kirkelig Monitor 1999. Oversikt over Den norske kirkes virksomhet på kommunenivå, Trondheim, Tapir Akademisk Forlag, 124 s.

På utenlandsk forlag er utgitt:

Inger Furseth: *A Comparative Study of Social and Religious Movements in Norway, 1780s–1905.* New York, The Edwin Mellen Press, 452 pp.

Artikler

Oversikten er ikke fullstendig. På grunn av samarbeidsmodellen kan det i enkelte tilfeller være vanskelig å avgjøre hvilke publikasjoner som skal rapporteres hvor. Dette kan føre til noe overlapping mellom det arbeidet forskerne gjør i regi av KIFO og det de gjør ved moderinstitusjonene. Dessuten er noen forskerne utpreget flerfaglige. Derfor forekommer det artikler som ikke kan regnes som kirkeforskning i streng forstand, men som likevel tas med fordi de er skrevet med henvisning til forfatterens tilknytning til KIFO:

Jan-Martin Berentsen

Missiological pleas for cultural diversity: Two voices from non-Western world. Manus levert. Kommer 2003; rapport fra symposium 13.–15. mai 2002, Universitetet i Aarhus.

Theology of religions: What comes after pluralism? Manus levert. Kommer 2003; rapport fra symposium 13.–15. mai 2002; Universitetet i Aarhus.

Norwegian Missions/Norwegische Missionen. Artikkel til 4. utg. av *Religion in Geschichte und Gegenwart*, Mohr Siebeck, Tübingen.

Pål Ketil Botvar

Har de unge en annen moral enn de eldre? En sammenlikning av moralsk tenkning i ulike alderskohorter. I: O.G. Winsnes (red.): *Tallenes tale 2001. Perspektiver på statistikk og kirke.* Trondheim, Tapir Akademisk Forlag; 47–67.

Ny form for moral? En sammenlikning av moralsk tenkning blant unge og eldre. I: K.I. Johannessen og U. Schmidt (red.): *Verdier – flerfaglige perspektiver.* Trondheim, Tapir Akademisk Forlag; 33–49.

(sammen med Olaf Aagedal): Øst er øst og vest er vest ...? En sammenlikning av østlandsk folkekirkekristendom og sørvestnorsk vekkelseskristendom. I: O.G. Winsnes (red.): *Tallenes tale 2002. Perspektiver på statistikk og kirke.* Trondheim, Tapir Akademisk Forlag; 67–97.

Inger Furseth

The Social Construction of Charisma, *Tidsskrift for kirke, religion, samfunn* 15, 1: 67–83.

Like muligheter for religionsutøvelse i statlige institusjoner? Muslimer i fengsler og Forsvaret. I: P. Hverven Axell (red.): *Med forskerblick på verdier.* Oslo; Norges forskningsråd; 135–151.

Verdimangfold og verdikonflikter gjennom livshistorier. I: K.I. Johannessen og U. Schmidt (red.): *Verdier – flerfaglige perspektiver.* Trondheim, Tapir Akademisk Forlag; 59–71.

Cathrine Hansen

«Når biskopen går i tog, da kommer peng-ene». *Evalueringsrapport fra Jubileum 2000.* Rapport levert Norges kristne råd, Oslo 2002.

Legitimitet og kontekst. Refleksjoner fra evalueringen av Jubileum 2000. I: O.G. Winsnes (red.): *Tallenes tale 2001.* Trondheim, Tapir Akademisk Forlag; 95–135.

Mer enn kjønn? Livssituasjon, arbeidstid og presteroller. I: M. Huse og C. Hansen (red.): *Møteplass for presteforskning. Presten i norsk kirke- og samfunnsliv.* Trondheim, Tapir Akademisk Forlag; 185–226.

Fish out of water? Clergy working in secular organisation. I: S. Welcomer (ed.): *Proceedings for the 13th Annual Conference of the International Association for Business and Society; June 27.–20. 2002;* Victoria, Canada.

Morten Huse

Prester, presteroller og valg av tjenestested. I: O.G. Winsnes (red.): *Tallenes tale 2001. Perspektiver på statistikk og kirke;* Trondheim, Tapir Akademisk Forlag; 137–168.

Medlemsundersøkelsen – folks holdninger til prester. I: O.G. Winsnes (red.): *Tallenes tale 2002. Perspektiver på statistikk og kirke;* Trondheim, Tapir Akademisk Forlag; 49–65.

Presten i religiøse livshistorier: Om menneskers oppfatning av prester. I: M. Huse og C. Hansen (red.): *Møteplass for presteforskning. Presten i norsk kirke- og samfunnsliv;* Trondheim 2002; Tapir Akademisk Forlag; 323–346.

Ida Marie Høeg

Barne dåp – en sterk tradisjon i et moderne samfunn. I: *Nytt Norsk Kirkeblad* 6/2002; 10–17.

«Jeg døper deg i Faderen, Sønnens og Den Hellige Ånds navn». Dåp og tradisjon i Den norske kirke. I: O.G. Winsnes (red.): *Tallenes tale 2002. Perspektiver på statistikk og kirke.* Trondheim, Tapir Akademisk Forlag; 31–47.

«På kvinners vis?» Kvinnelige prester på arbeidsmarked og karrierevei. I: M. Huse og C. Hansen (red.): *Møteplass for presteforskning. Presten i norsk kirke- og samfunnsliv.* Trondheim, Tapir Akademisk Forlag; 167–184.

«På kvinners vis?» Kvinnelige prester på arbeidsmarked og karrierevei. I: M. Huse og C. Hansen (red.): *Møteplass for presteforskning. Presten i norsk kirke- og samfunnsliv.* Trondheim, Tapir Akademisk Forlag; 167–184.

Kai I. Johannessen

Reason, Rights and Religion. I: *Mennesker & rettigheter. Nordic Journal for Human Rights* 1/2002.

Frihet og sosial enhet. Verdifellesskap i moderne pluralistiske samfunn. I: P. Hverven Axell (red.): *Med forskerblick på verdier. Flerfaglig forskning om verdipørsmål og livskvalitet.* Norges forskningsråd, Verdinet 2002; 31–48.

Trosengasjement, verdikonflikter og offentlig fornuft i dagens samfunn. I: K.I. Johannessen og U. Schmidt (red.): *Verdier – flerfaglig perspektiv.* Trondheim, Tapir Akademisk Forlag; 115–141.

Ulla Schmidt

Hvordan kan kristen etikk delta i offentlig moralsamtale? I: G. Heiene, J.-O. Henriksen, S.O. Thorbjørnsen (red.): *Teologi for kirken. Festskrift til Torleiv Austad på 65-årsdagen*. Oslo, Verbum Forlag; 226–238.

Euthanasia, Autonomy and Beneficence. I: *Studia Theologica. Scandinavian Journal of Theology*, 2/2002.

Teologiens normativitet: Grænser for vitenskapelig tilladelige standpunkter. En kommentar til Svend Andersens innlegg ved NESH-seminaret «Akademisk frihet i teologisk forskning», 16.09.02. I: *Kirke og Kultur*, 5/6 2002.

A Weakened Link Between Religion and Morality? – The Relation Between Religiosity and Moral values examined with Respect to Euthanasia. *Tidsskrift for kirke, religion og samfunn* 15, 2, 113–129.

Blasfemi, yttringsfrihet og religionsfrihet. I: *Mennesker og rettigheter. Nordic Journal for Human Rights*, 1/2002: 33–45.

Verdiforskning og etisk teori. I: K.I. Johannessen og U. Schmidt (red.): *Verdier – flerfaglige perspektiver*. Trondheim, Tapir Akademisk Forlag; 165–191.

Ruth Ingrid Skoglund

Er det rom for barns livsspørsmål og livstolkning i KRL-faget? I: *Norsk Pedagogisk Tidsskrift* 1/2002.

Ole Gunnar Winsnes

Sosialisering, livshjelp, riter. I: *Nytt Norsk Kirkeblad* 6/2002:58–65.

Sosialisering og livshjelp. Kirkens pedagogiske virksomhet sett i et sosialiseringperspektiv. Kommer i: S. Heggem og E. Dahl (red.): *Dåp – konfirmasjon – kateketisk praksis. Et riteperspektiv på sosialisering*. Oslo 2003; PTSs skriftserie nr. 8.

Guide til Kirkelig monitor. I: O.G. Winsnes (red.), A. Mellesdal, K. Kalgraff Skjåk, E. Liljedahl Stavseth: *Den norske kirke i tall 2000 og Kirkelig monitor 1999*. Trondheim, Tapir Akademisk forlag; 9–16.

«Kan ikke klare meg uten gudstjenesten». Om tro med og uten kirkegang. I: O.G. Winsnes (red.): *Tallenes tale 2002. Perspektiver på statistikk og kirke*. Trondheim, Tapir Akademisk Forlag; 99–128.

Per Magne Aadnanes

Livssynskunnskap – eit stebarn i KRL-faget. I: *Prismet* 5/2002:221–227.

Olaf Aagedal

(sammen med Pål Ketil Botvar): Øst er øst og vest er vest ...? En sammenlikning av østlandsk folkekirkekristendom og sørvestnorsk vekkelseskristendom. I: O.G. Winsnes (red.): *Tallenes tale 2002. Perspektiver på statistikk og kirke*. Trondheim, Tapir Akademisk Forlag; 67–97

Samarbeidsparter / styre / personale

Samarbeidsparter 2002

Det praktisk-teologiske seminar (PTS)

Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo (TF)

Det teologiske Menighetsfakultet (MF)

Diakonhjemmets høgskolesenter (DHS)

Dronning Mauds Minne Høgskole for førskolelærerutdanning (DMMH)

Høgskolen i Finnmark, Seksjon for Kristendoms- og Livssynskunnskap (HIF)

Høgskolen i Volda, Institutt for kristendomskunnskap og kyrkjefag (HVO)

Institutt for Kristen Oppseding (IKO)

Kirkerådet (KR)

Norsk lærerakademi (NLA)

Misjonshøgskolen (MHS)

KIFOs styre 2002

Underdirektør Vidar Horsfjord, leder, Kirkerådet

Vara: Professor Britt Ulstrup Engelsen

Høgskolelektor Elisabeth Nilsen, Kirkerådet

Vara: Professor Trond E Hauge

Direktør Erling Pettersen, Kirkerådet

Vara: Underdirektør Gerd K Røsæg

Førsteamanuensis Vidar L. Haanes, Det teologiske Menighetsfakultet

Vara: Professor Tormod Engelsen

Professor Kjetil Hafstad, Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo

Vara: Førsteamanuensis. Trygve Wyller

Førsteamanuensis Hans Stifoss-Hanssen, Det praktisk-teologiske seminar

Vara: Førsteaman. Rolf Nøtvik Jacobsen

Høgskoledosent Sigmund Harbo, Institutt for Kristen Oppseding

Vara: Instituttstyre Erling Birkedal

Professor Jostein Ådna, Misjonshøgskolen

Vara: Professor Magnar Kartveit

Rektor Einar Vetvik, Diakonhjemmets høgskolesenter

Vara: Forskn.leder Kai I Johannessen

Professor Njål Skrunes, Norsk lærerakademi
Vara: Professor Bjarne Kvam
Høgskolelektor Ottar M. Michaelsen, Høgskolen i Finnmark
Vara: Høgskolelektor Lilly-Anne Elgvin
Førsteamanuensis Birger Løvlie, Høgskolen i Volda
Vara: Førsteamanuensis Arne Redse
Førsteamanuensis Sturla Sagberg, Dronning Mauds Minne
Vara: Rektor Asbjørn Hirsch

Personale 2002

Ansatte i KIFO

Forskningsleder, dr.art. Ole Gunnar Winsnes
Kontorleder, siv.øk. Astrid E. Petersson
Forsker, cand.polit. Pål Ketil Botvar
Forsker, dr. polit. Inger Furseth
Forsker, dr.oecon. Morten Huse
Forsker, cand.philol. Ida Marie Høeg
Forsker, dr.theol. Ulla Schmidt

Engasjert på prosjekter

cand.philol. Cathrine Hansen

Fra samarbeidspartene

cand.theol. Per Kristian Aschim (MF)
dr.theol. Jan-Martin Berentsen (MHS)
cand.philol. Espen Dahl (PTS)
cand.philol. Lilly-Anne Ø. Elgvin (HiF)
dr.theol. Kai Ingolf Johannessen (DHS)
cand.philol. Birgitte Lerheim (TF)
cand.philol. Kristin Lorentzen (IKO)
cand.polit. Jorun Lunestad (DHS)
cand.philol. Astri Ramsfjell (DMMH)
cand.polit. Ruth Ingrid Skoglund (NLA)
dr.philos. Per Magne Aadnanes (HVO)
cand.polit. Olaf Agedal (DHS)

Postadresse: Postboks 45 Vinderen, 0319 Oslo.
Besøksadresse: Diakonveien 14, 0370 Oslo. (3.etasje, Diakonhjemmet Høgskole).
Telefon: 23 33 47 20. For direkte innvalg se [forskere](#). Faks: 23 33 47 29.
E-post: kifo@kifo.no. Forskningssjef: Hans Stifoss-Hanssen